



SLUŽBA
spievanej
SLOVOM

Vedenie druhých pri spievaní evanjelia

ČO JE UCTIEVANIE?

1. Čo je uctievanie?

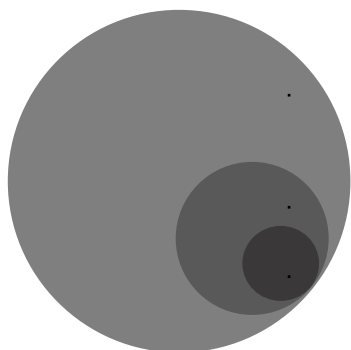
*Vyvyšujem teba, Pane, nad týmto dňom
Vyvyšujem teba, Pane, nad každým človekom
Vyvyšujem teba, Pane, nad všetkým, čo stvorené je
Vyvyšujem teba, Pane, nad mojím životom*

Úvod

Keď premýšľame o vedení spevu v cirkevnom zhromaždení, nemôžeme sa hneď vrhnúť na praktickú stránku aranžovania piesní a vedenia kapely. Náš spev je súčasťou niečoho oveľa väčšieho – života uctievania na Božiu slávu.

Uctievanie je oveľa viac než len nedeľný spev (Rim 12:1-2). Spoločné spievanie o tom, kto je Boh a čo pre nás urobil v Ježišovi Kristovi, však môže byť významným prostriedkom budovania našich cirkevných zborov k životu uctievania Ježiša odteraz až do večnosti! (Pozri Obrázok 1: Rozsah uctievania.)

Naša teológia¹ uctievania, vychádzajúca z Biblie, je základom pre náš spev a hlboko ovplyvňuje a formuje našu úlohu hudobných vedúcich.



Život uctievania

Uctievanie v zhromaždení

Uctievanie spevom

Obrázok 1: Rozsah uctievania

Definovanie uctievania

Tu je jedna veľká definícia toho, čo Biblia hovorí o uctievaní:

Uctievanie je správna odpoveď na Božiu slávu zjavenú v Ježišovi Kristovi a jeho evanjeliu, zmocnená Svätým Duchom. Uctievanie je odpoveď adorácie vyjadrená činmi; obraz budúceho veku.²

Záber toho, čo to zahŕňa, je obrovský. „Vyvyšujem teba, Pane, nad mojím životom,“ ako sa spieva v piesni. Pozrieme sa na jednotlivé časti našej definície, aby sme zistili, čo Biblia hovorí o uctievaní.

¹ Naše štúdium Boha: teo = „Boh“, -lógia = „štúdium“

² Táto definícia je z vekejasti prebratá od Dona Carsona v D. A. Carson, „Worship Under the Word“. In: Worship by the Book. Ed. D. A. Carson. Grand Rapids: Zondervan Press, 2002, ss. 11-62.

Pritom začneme premýšľať, ako tieto pravdy formujú náš život uctievania a aké sú konkrétne dôsledky pre nás pri vedení spevu na zhromaždeniach našich cirkevných zborov.³

Uctievanie je správna odpoveď na Božiu slávu...

Uctievanie začína pri Bohu, nie pri nás. V Biblii je veľa príkazov uctievať Boha a každý z nich sprevádza dôvod, ktorý vychádza z toho, kto Boh je a čo pre nás už urobil. Pozrime sa na jednu pieseň v knihe Žalmov...

Prečítajte si Žalm 47

Čo má Izrael robiť ako reakciu na Boha?

Čo pre nich Boh už urobil?

Uctievanie je odpoveďou na slávu Boha Otca – vonkajší prejav jeho vnútornej krásy a majestátu. V celej Biblii Boh zjavuje svoju slávu prostredníctvom svojho stvorenia, svojich činov spásy a tým, že sa dáva poznať svojmu ľudu. A keď sa ľudia stretnú s Božou slávou, uctievať ho (napr. Ex 34:5-8; 2Krn 7:3; Dan 7:14; Zj 15:4).

To, aký je Boh slávny, vidíme v tom, čo urobil. Božie dielo v stvorení zjavuje jeho večnú moc a božskú podstatu (Rim 1:20). Zakaždým, keď sa pozeráme na gobelín nočnej oblohy, hľadáme na majestátny západ slnka alebo sa tešíme z úsmevu milovaného človeka, stretávame sa s niečím z Božej slávy. Vrcholným zjavením je pre nás Božie dielo *vykúpenia*, ktoré nám odhaľuje jeho srdce plné lásky a súcitu, spravodlivosti a milosrdenstva. Najväčšie zjavenie Božej slávy sa udialo na kríži, keď jeho jediný a milovaný Syn dal svoj život, aby zaplatil za našu vzburu proti Bohu a priviedol nás k nemu ako svoje adoptované deti.

Keď nám Boh zjavuje svoju slávu, odpovedáme na to tým, že žijeme život, ktorý ukazuje jeho veľkosť. Keď príde na uctievanie, nezačneme tým, že budeme premýšľať o tom, čo robíme my, ale o tom, kto je a čo urobil on!

Ako kresťania žijeme svoj život „pre Božie milosrdenstvo“; odpovedáme tým, že prinášame seba samých „ako živú obeť“ pre milosrdenstvo, ktoré nám už preukázal (Rim 12, 1).

...zjavenú v Ježišovi Kristovi...

Ježiš nám zjavuje Božiu slávu; jeho život, smrť, vzkriesenie a nanebovstúpenie sú v jadre nášho uctievania. Viac než to: svoju odpoveď uctievania na jeho zjavenie môžeme prijateľne prinášať len prostredníctvom neho; len on nám umožňuje uctievanie.

List Hebrejom 2:12 zachytáva oba tieto aspekty Ježišovej služby:

*Tvoje meno budem ohlasovať svojim bratom
a uprostred zhromaždenia ťa budem ospevovať.*

Ježiš je ten, kto zjavuje Otca ohlasovaním jeho mena (všetkého, čím pre nás je). A Ježiš sám vedie našu odpoveď uctievania, keďže je tu opísaný, ako ospevuje Boha „uprostred zhromaždenia“.

Ježiš zjavuje Otca

³ Zbor tu znamená miestnu cirkev, nie spevácke teleso (pozn. prekl.).

Tesne pred týmto veršom nám autor Listu Hebrejom ukazuje, ako Ježiš zjavuje Otca...

Prečítajte si Hebrejom 1:1-3

Ako sa Boh zjavil v minulosti (v1)?

Prostredníctvom koho prehovoril teraz (v2)?

Kam by sme sa mali pozerat', aby sme videli Božiu slávu (v3)?

Ježiš nám zjavuje Otcovu slávu tým, že sa stal telom a prebýval medzi nami (Jn 1:14; 14:8-9; Kol 1:15). Neexistuje väčší spôsob, ako by Otec zjavil svoju slávu, než poslať svojho milovaného Syna, aby za nás zomrel na kríži, keď sme ešte boli hriešnici!

Na stretnutie s Bohom už nechodíme do budovy, ani vykonávať nejaké rituály či za „vedúcim bohoslužby“. Sám Ježiš je chrámom, v ktorom Boh prebýva a zjavuje svoju slávu (Jn 1:14; Mt 12:6)! Uctievať Boha chodíme k Ježišovi.

Ježiš vedie našu odpoveď uctievania

V skutočnosti platí, že ak by sme boli ponechaní sami na seba, naše uctievanie ako nedokonalých hriešnikov by nikdy nemohlo byť prijateľné pre svätého Boha. Jedine cez Ježišovu smrť na kríži, ktorá zaplatila za naše hriechy, a cez jeho pretrvávajúcu činnosť ako nášho veľkňaza v nebi je naše uctievanie pre Boha prijateľné a my k nemu môžeme prichádzať slobodne a s dôverou (Heb 10:19-22).

To platí o každom aspekte nášho uctievania, vrátane nášho spevu:

Ježiš Kristus prisľúbil, že bude uprostred svojho ľudu... zhromažďovať naše nedokonalé obety a prinášať ich ako súčasť svojej dokonalaj obety Otcovi.⁴

Ján Kalvín opisuje Ježiša ako „hlavného dirigenta našich chválospevov“.⁵

To nám ako hudobným vedúcim dáva úžasnú oporu a istotu. Náš prístup k Bohu nezávisí na našich schopnostiach, ale na Božej vernosti, že nám zjavil svoju slávu v Ježišovi. On prijíma naše slabé, chybné obety a predkladá ich pred Otca ako dokonalé.

Otec zjavuje svoju slávu prostredníctvom Ježiša; my odpovedáme uctievaním prostredníctvom Ježiša.

Uctievanie je zmocnené Svätým Duchom

Ako teda môžeme „vidieť“ Ježiša – a odpovedať na Božiu slávu – dnes? Úloha Svätého Ducha je ukazovať nám Ježiša, keď nám slúži jeho slovom. Svätý Duch zmocňuje naše uctievanie dvoma kľúčovými spôsobmi. Po prvé, zjavuje nám Krista – toho, na ktorého reagujeme pri uctievaní. A po druhé, uschopňuje nás správne odpovedať tým, že premieňa naše srdcia a dáva nám dary na službu.

1. Duch nám ukazuje Krista

⁴ Ron Man, „Proclamation and Praise: Christ our Worship Leader.“ *Doxology and Theology* [podcast]. Dostupné na: <https://itunes.apple.com/gb/podcast/doxology-theology/id1015072160?mt=2&i=1000382668817> [online] Cit 24. 5. 2018.

⁵ John Calvin, *The Epistle of Paul the Apostle to the Hebrews and the First and Second Epistles of St Peter*. Prekl. T. H. L. Parker. Edinburgh: Oliver and Boyd, 1963, s. 27.

Svätý Duch zmocňuje naše uctievanie tým, že nám zjavuje Krista prostredníctvom jeho slova:

Prečítajte si Ján 15:26

Akými dvoma spôsobmi Ježiš opisuje Ducha?

Čo Duch urobí?

Otec posielal Svätého Ducha, aby svedčil o jeho Synovi. Ak sa snažíme byť skutočnými uctievačmi, jeho svedectvo je životne dôležité. V Jánovom evanjeliu Ježiš hovorí Samaritánke v rozhovore o uctievaní:

prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaniame tomu, čo poznáme, pretože spása je zo Židov. Ale prichádza hodina — a už je tu —, keď praví ctiteľia budú sa klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Ved' aj Otec hľadá takýchto ctiteľov. Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa klaňať v Duchu a pravde.“

- Ján 4:21-24

Praví uctievači uctievať „v Duchu“, pretože Duch nám zjavuje Božiu pravdu v jeho slove. Ježiš, Slovo, a všetko, čo urobil, je podľa Jána „pravda“ (Jn 1:9; 6:32; 15:1).

Naše uctievanie je závislé od Svätého Ducha, ktorý nám slúži pravdou o Ježišovi. Vždy, keď otvárame Božie slovo pre seba alebo aby sme viedli iných, musíme sa s modlitbami spoliehať na Svätého Ducha, aby nám zjavil Božiu slávu v Kristovi.

2. Duch nám umožňuje odpovedať

Keď nám Duch zjavuje Ježiša, robí nás podobnejšími Ježišovi. Sami osebe nemôžeme správne reagovať na Božie zjavenie. Práve keď Svätý Duch premieňa naše srdcia tým, že nám prostredníctvom svojho slova ukazuje Krista, sa meníme na jeho podobu a reagujeme na jeho slovo životom uctievania.

V 2. Korint'anom 3:18 sa píše:

Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadle pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na taký istý obraz v stále väčšej sláve — a to všetko mocou Pána, ktorý je Duch.

Čo podľa tohto verša robí Duch, keď hľadáme na „slávu Pána“?

Prečítajte si 2. Korint'anom 4:6

Kde vidíme Pánovu slávu?

Božia sláva sa zjavuje „v tvári Ježiša Krista“. Keď vidíme „slávu Pána“, „premieňame sa na [Kristov] obraz v stále väčšej sláve“ mocou Svätého Ducha.

Kedykoľvek čítame, kážeme alebo spievame Božie slovo, Svätý Duch pôsobí a premieňa každého z nás, aby sme sa viac podobali Ježišovi! Jeho práca je teda úplne nevyhnutná – len s jeho mocou môžeme správne uctievaním reagovať na Božiu slávu zjavenú v Ježišovi.

3. Duch dáva dary na službu

Jedným zo spôsobov, ako nás Duch premieňa, je to, že nás uschopňuje slúžiť Bohu a sebe navzájom. Dáva nám lásku k Bohu a jeho ľudu a túžbu slúžiť im. Duch uschopňuje naše uctievanie aj tým, že nám dáva dary, ktoré môžeme používať v službe.

Kľúčovou súčasťou nášho uctievania je služba Bohu a jeho cirkvi. V 1. Korint'anom 12 Pavol zdôrazňuje, že všetky dary, ktoré používame na službu Bohu a jeho ľudu, pochádzajú od Svätého Ducha:

Preto sú dary milosti rôzne, ale Duch je ten istý; a rôzne sú aj služby, ale Pán je ten istý; a rôzne sú aj účinky moci, ale Boh je ten istý, ktorý pôsobí všetko vo všetkých. Každému je však daný prejav Ducha na spoločný úžitok.

- 1. Korint'anom 12:4-7

Naše schopnosti ako hudobníkov a hudobných vedúcich nám dáva Svätý Duch, aby zmocňovali našu bohoslužbu, keď sa používajú „na spoločný úžitok“ Božieho ľudu. To je úžasná výsada – ktorá sa spája so zodpovednosťou ctíť Boha a slúžiť jeho ľudu. Je taktiež pokorujúce vedieť, že naše hudobné dary sme si nezaslúžili, ale dostali od nášho štedrého Boha ako dar. Keď vedíme spev v našom zbore, len vďaka závislosti od jeho moci môžeme vidieť Krista, slúžiť jeho cirkvi a pomáhať iným robiť to isté.

Uctievanie je odpoveď adorácie vyjadrená činmi

Zatiaľ sme premýšľali o tom, ako Boh zjavuje svoju slávu a umožňuje nám odpovedať. Teraz budeme premýšľať o našej odpovedi – čo znamená správne reagovať na Boha?

Odpoveď adorácie

V centre nášho uctievania je naša vnútorná odpoveď (odpoveď srdca) na Božie zjavenie. Bez nej sú všetky naše vonkajšie pokusy slúžiť Bohu uctievaním mŕtve a nedosahujú úroveň pravého a primeraného uctievania. Ježiš mal veľmi tvrdé slová pre tých, ktorí radi robili vonkajšie úkony uctievania, ale ich srdcia boli od Boha vzdialené (Mk 7:1-8; porov. Am 5:23-24). Správne uctievanie sa vždy začína v srdci, ale táto adorácia v srdci vždy vedie k činom, k životu odpovede na Božiu slávu. Môžeme to rozpoznať podľa rôznych slov pre uctievanie v Biblii...

Hlavné slovo pre uctievanie v Starej zmluve⁶ zdôrazňovalo „fyzické padanie v úcte pred majestátnom“⁷ ako „odpoveď na nejaké milostivé zjavenie od Hospodina“.⁸

Je teda zvláštne, že ekvivalentné grécke slovo⁹ sa v Novej zmluve takmer nepoužíva. Používa sa, keď sa ľudia fyzicky skláňajú pred Ježišom, keď bol fyzicky prítomný (napr. v evanjeliách a v Zjavení). Medzi Ježišovým prvým a druhým príchodom však nie je uctievanie viazané na fyzické miesto. Je delokalizované; je „v Duchu a v pravde“. Novozmluvné uctievanie necharakterizujú tie isté vonkajšie formy ako to starozmluvné; už nie je viazané na miesto alebo telesný postoj. John Piper hovorí:

Práve to mal [Ježiš] na mysli, keď povedal: „Tento ľud ma ctí perami, ale jeho srdce je odo mňa ďaleko. Zbytočne ma však uctievať“ (Mt 15:8-9). Keď je srdce ďaleko od Boha, uctievanie je

⁶ Hebrejské slovo *hishtahavah*

⁷ John Piper, *Brothers, We Are Not Professionals*. Inverness: Christian Focus Press, 2003, s. 230.

⁸ David Peterson, *Engaging with God*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1992, s. 59.

⁹ *Proskynein*

*márne, prázdne, neexistujúce. Skúsenosť srdca je určujúca, životne dôležitá, nevyhnutá podstata uctievania.*¹⁰

Jadro autentického uctievania sa najprv prejavuje adoráciou v našich srdciach. Keď Duch zjavuje Božiu slávu v Kristovi prostredníctvom jeho slova, reagujeme na jeho zjavenie s adoráciou, úctou a vd'ačnosťou. Bez tejto odpovede uctievania sú naše vonkajšie prejavy uctievania mŕtve.

Vyjadrená činmi

Táto vnútorná reakcia adorácie prechádza do činov; v skutočnosti „celý život a služba [sú] vyjadrením tohto vnútorného prežívania uctievania“.¹¹

Druhé kľúčové slovo pre uctievania v Biblii sa vzťahuje na našu službu. V Starej zmluve sa to týkalo obetí a služby kňazov.¹² V Novej zmluve¹³ je jeho význam rozšírený tak, že zahŕňa všetko, čo v živote robíme.

Prečítajte si Hebrejom 13:15-16

Aké starozmluvné opisy pre uctievanie tu Pavol používa? (Nápoveda: premýšľajte o tom, čo robili v chráme.)

Ako opisuje:

- a) Naše chvály?
- b) Robenie dobra druhým?

Pavol dokonca preberá starozmluvné slová, ktoré opisujú službu kňazov v chráme, a aplikuje ich na svoju vlastnú službu. Svoje kázanie nazýva „službou ako kňaz“ a tých, ktorí ho počúvajú, „príjemnou obetou“ (Rim 15:16; Flp 2:17).

John Piper to zhrňa týmito slovami:

*Podstatou uctievania nie sú vonkajšie, lokalizované úkony, ale vnútorné, na Boha zamerané prežívanie, ktoré sa prejavuje navonok; nie primárne počas bohoslužieb (hoci sú dôležité), ale predovšetkým v každodenných prejavoch vernosti Bohu.*¹⁴

Uctievanie sa začína v našich srdciach, keď na Božie zjavenie odpovedáme adoráciou. Naša adorácia sa prejavuje činmi – životom, ktorý žijeme, aby sme ukázali Božiu veľkosť. Naše uctievanie má súčasne dva smery: „vertikálne“ uctievanie toho, kto je Boh, vyjadrené „horizontálne“, keď viditeľne používame dary Ducha.

Terajšie uctievanie je obrazom budúceho veku

Ako sme videli, Ježiš teraz sedí v nebi a naše obety uctievania robí prijateľnými (Heb 10:19-22). Z duchovného hľadiska sme tam teraz s ním (Kol 3:1-4), aj keď čakáme na ten slávny deň, keď Ho budeme uctievať nie vierou, ale zrakom. David Peterson hovorí:

¹⁰ John Piper, „Gravity and Gladness: the Pursuit of God in Corporate Worship,” <http://www.desiringgod.org/messages/gravity-and-gladness-on-sunday-morning-part-1> [online] Cit 3. 10. 2018.

¹¹ John Piper, *Brothers, We Are Not Professionals*, s. 231.

¹² Hebrejské slovo *'abad*

¹³ Grécke slovo *lausero*

¹⁴ John Piper, *Brothers, We Are Not Professionals*, ss. 232–233.

Ježiš, náš nanebovstúpený veľkňaz a spasiteľ-kráľ, zhromaždil tých, ktorí mu dôverujú, k Božiemu trónu v nebi, kde sme už teraz vierou súčasťou radostného zhromaždenia, ktorým je Kristova nebeská a večná „cirkev“ (Heb 12:22-24).¹⁵

Naše terajšie uctievanie (v našich životoch ako veriacich-jednotlivcov a prejavene špecificky počas našich zhromaždení) nielenže očakáva veľké zhromaždenie pri Bohu vo večnosti; my sa pripájame k uctievaniu v nebi, ktoré vedie Ježiš! Ako hovorí Harold Best, „naše piesne (a samotné naše životy) sú zapojené do bohoslužby, ktorú Ježiš vedie v pravom svätostánku“.¹⁶

Naše cirkevné zhromaždenia niekedy pôsobia slabo a nedostatočne. Skutočnosť je však taká, že keď sa zhromažďujeme, je to záblesk – ochutnávka – z veľkého zhromaždenia k Bohu okolo jeho trónu, keď sa s ním stretávame prostredníctvom viery a vzdávame svoju chválu za všetko, čo pre nás urobil. Duchovne sa pripájame k nebeskému zhromaždeniu už teraz, keď Svätý Duch zjavuje Krista prostredníctvom svojho slova. Jedného dňa ho uvidíme tvárou v tvár! A výsledkom bude nekonečná chvála.

Zhrnutie

Uctievanie začína pri tom, kto je Boh a čo pre nás urobil. To najjasnejšie vidíme v Ježišovi a jeho evanjeliu, keď ho Svätý Duch zjavuje v celej jeho sláve prostredníctvom jeho slova. Keď na to reagujeme, naše uctievanie sa prenáša do života, ktorý žijeme, aby sme ukazovali jeho slávu. Jedného dňa sa zhromaždíme okolo jeho trónu, „aby sme konečne dokonale odrážali slávu nášho kráľa“.¹⁷

Otázky

- Akým spôsobom ste náchylní myslieť si, že uctievanie je niečo, čo sa začína pri vás? V čom váš život často vyzerá tak, akoby to funkčne bola pravda?
- V čom je pre vás uctievanie ako spôsob života oslobodzujúce a zároveň náročné?
- Ako by ste sa pri uctievaní mohli vedome viac spoliehať na silu Svätého Ducha a nie na seba?
- Ako by mohlo uctievanie v budúcom veku formovať váš každodenný život teraz? A čo spôsob, akým vediete hudbu na cirkevných zhromaždeniach?

Ďalšie zdroje

1. Kapitola „Worship under the word“ knihy *Worship by the Book*, red. D. A. Carson¹⁸
2. „Gravity and Gladness: The Pursuit of God in Corporate Worship“ od Johna Pipera¹⁹

¹⁵ David Peterson, *Encountering God Together*. Nottingham: Inter-Varsity Press, 2013, s. 19.

¹⁶ Harold Best, *Music Through the Eyes of Faith*. New York: HarperCollins, 1993, s. 95.

¹⁷ „Where, O Grave, is your Victory?“ © Ben Slee 2015, vydal Christ Church Mayfair.

¹⁸ Grand Rapids: Zondervan press, 2002, ss. 11-63. (Táto kapitola formovala veľkú časť definície uctievania rozoberanej vyššie.)

¹⁹ <http://www.desiringgod.org/messages/gravity-and-gladness-on-sunday-morningpart-1>. [online] Cit. 16. 1. 2019. (Vyššie uvedenú časť o adorácii a inoch sme napísali na základe týchto seminárov.)

3. David Peterson, *Engaging with God*.²⁰ Prípadne stručnejšia verzia tejto knihy – *Encountering God Together*²¹
4. Ron Man, „Proclamation and Praise: Christ Our Worship Leader.“ *Doxology and Theology* [podcast]²²

²⁰ Downers Grove: InterVarsity Press, 1992.

²¹ Nottingham: Inter-Varsity Press, 2013.

²² Dostupné na: <https://itunes.apple.com/gb/podcast/doxology-theology/id1015072160?mt=2&i=1000382668817>.

ONLINE ZDROJE:
music-ministry.org/dwell-richly
spolocenstvoevanjelia.sk/sluzbaspievanymslovom

S L U Ž B A
spievanej
S L O V O M

DOBROVO NÝ PRÍSPEVOK:



Banka: Fio banka
IBAN: SK03 8330 0000 0026 0260 5487
Variabilný symbol: 5070

Kurz Dwell Richly. Autori: Ben Slee, Phil Allcock a Andy Fenton. Copyright © 2019 Ben Slee, všetky práva vyhradené. Toto vydanie vychádza po dohode s Music Ministry. Vydalo Spoločenstvo evanjelia v edícii ReFormatio v spolupráci so zborom CB Paradox © 2024. Preklad © Šimon Evin. Ak nie je uvedené inak, všetky citáty sú z Biblia – ekumenický preklad, Slovenská biblická spoločnosť, 2018.